

Rimski krogi o položaju

Manifestacija fašistične mladine za vojno —
„Vsa pogajanja prihajajo prepozno“ — Nova
zagotovila balkanskim državam

Rim, 27. maja. br. (Dr. O. A.) Popolninski telovadni nastop fašistične mladine na Mussolinijevem foru, pri katerem je sodelovalo okrog 7000 članov fašistične mladinske organizacije se je zaključil z močno manifestacijo za vojno. Prireditvi so prisostvovali Mussolini, Ciano, nemški veleposlanik v. Mackensen, japonska vojna delegacija ter mnogo tisoč drugih ljudi. Ob zaključku so se z vseh strani oglašale strojne in zagrmeli topovi, mladina pa je dvignila transparente z napisom »Duce, mi hočemo marširati.« Mi hočemo vojno! Množica je pleskala.

Po malem se spet pričeljo uvajati vojni ukrepi, ki so bili izdani že septembra, ki pa so bili potem ukinitvi ali vsaj omiljeni. Tako bodo s 1. junijem spet ukinitvi vsi zasedni avtomobilski promet, da bi prištedili bencin. V prometu bodo le državni avtomobili, takšni in avtobusi. Veliko pozornost je izzval tudi razgovor, ki ga je imel Mussolini vprico generala Graziana in državnega podtajnika generala Soddia s celo vrsto generalov, ki so jim poverjeni posli, nanašajoči se na vojno.

Gayda je danes objavil v tedniku »Voce d'Italia« članek, v katerem pravi, da se vojna nikakor ne bliža koncu, nego da se zaključuje šele njena prva faza in to z veliko nemško zmago. Ni dvoma, da imata Velika Britanija in Francija v rezervi še pomembne sile. Samo na italijanskih mejah je zbranih 1,2 milijona francoskih vojakov. To je indirektna pomoč, ki jo je Italija doslej nudila Nemčiji.

Glede na vse to presojajo diplomatski krogi v Rimu razvoj položaja zelo pesimistično. V najkrajšem času pričakujejo vstop Italije v vojno. Misijo siru Greena označujejo fašistični krogi za brezpomembna in brezuspešna angleška prizadevanja. Prišel je v Rim — tako pravijo v tujakih krogih — zaradi blokade in trgovskih poslov, vendar pa se Angleži nič ne ozirajo na tega svojega odposlanca, saj so z italijanske motorne ladie mirne duše zaplenili nadaljnjih 800 poštnih vreč, ki jih je pripeljala iz Južne Amerike za Italijo in Nemčijo. Kakšni rezultati Greenove misije za Italijo sploh ne prihajajo v poštev.

Na francoskem veleposlaništvu so danes zanikali vesti, da bi v kratkem prišel v Rim Pierre Laval s kakšno posebno misijo. Bivši francoski ministri predsednik ne uživa zaupanja svojega sedanjega naslednika. Prej bo morda prišel v Italijo bivši berlinski veleposlanik Coulondre, če bo sploh še kazalo, da bi bilo treba v Rim poslati kakšno močnejšo diplomatsko osebnost. V fašističnih krogih pa so mnena, da bi bila vsaka taka francoska gesta sedaj že prepozna.

Danes popoldne so iz Budimpešte poročili vesti, da je Rusija zahtevala vstop

v mednarodno podunavsko komisijo, to pa zaradi svojih velikih trgovskih interesov na Dunavu in pa zaradi tega, ker je bila v komisiji zastopana že tudi carska Rusija.

Agencija Stefani je nocoj v svojem biltenu citirala polslužbeni madžarski »Pester Lloyd«, ki je v uvodniku izrazil svoje zadovoljstvo, da je sedaj tudi že tisk prepričan, da Rim in Berlin načeta nič drugega kakor mir v jugovzhodni Evropi. To je mnogo pripomoglo k pobujanju tendenciozne nasprotne kampanje. »Pester Lloyd« je označil vse alarmantne vesti glede Balkana za fantazijo ponarejevalcev resnice, ki bi radi za vsako ceno razširili vojno tudi na balkanski polotok. Nazadnje je madžarski list izrazil nado, da se bodo taki manevri enkrat za vselej nehali.

Rim, 27. maja. p. Vatikanska agencija poroča, da je vatikanski državni tajnik Maglione pozval vsa diplomatska zastopstva, ki so akreditirana v Vatikanu, naj ga obveste ali nameravajo ostati v Vatikanu tudi v primeru, da bi se njihove države zaplete v vojno z Italijo. Vatikani je pripravljen sprejeti pod streho v vatičanskem mestu vse šefe prizadetih diplomatskih misij in njihove tajnike.

Italijanska pomorska zveza z Daljnim vzhodom ukinjena

Singapur, 27. maja. p. Tukajšnje zastopstvo italijanske paroplovne družbe »Lloyd Triestino« je objavilo, da bo družba ukinila svoje pomorske zveze z Daljnim vzhodom. Ladija »Conte Verde«, ki bi se bila morala 22. t. m. ustaviti v Singapuru, je plula mimo angleške luke naravnost v Sjangaj.

Zagotovilo Italije balkanskim državam

Berlin, 27. maja. p. Radio je danes objavil, da je italijanska vlada obvestila vlade balkanskih držav, da so vesti, ki so se zadnje dni razširile v tujini in po katerih naj bi Italija intervenirala s svojo vojsko na Balkanu, popolnoma neresnične. Nasprotno bo Italija storila vse, kar bo v njeni moči, da se vojna ne razširi na Balkan.

Optimizem v Bukarešti

Bukarešta, 27. maja. e. V teku večerajšnjega dneva je zavladal v tujakih odločilnih krogih precejšen optimizem v zvezi z zadržanjem Italije in njenimi zahtevami v Sredozemskem morju in v jugovzhodni Evropi. Razširilo se je vesti, da je intervencija Moskve in Washingtona za enkrat zagotovila ohranitev miru v Sredozemskem morju, na Balkanu in jugovzhodni Evropi.

šalo samo 11 angleških lovskih letal, 4 angleška letala, ki so jih pogrešali v soboto, so se med tem vrnila v svoja oporišča.

Angleški demanti

London, 27. maja. A.A. (Reuter.) Pristojni krogi v Londonu izjavljajo večer, da je popolnoma neutemeljena trditev posebnega

poročila nemške vrhovne komande, da bi bila potopljena zavezniška ladja matica za letala v bližini norveške obale.

Peta lista angleških izgub

London, 27. maja. s. (Reuter) Peta lista izgub angleške vojske navaja 230 imen, med njimi 6 oficirjev. Vsi ti so bili bodisi ubiti, ali ranjeni oziroma ujeti.

„Čuvajmo naše morje!“

Kako je vplivala vojna na naše pomorsko gospodarstvo

Ljubljana, 27. maja. V teh časih moramo še tem bolj misliti na naš Jadranski morje. Gesto Jadranske straže nam mora biti sveta zapoved. Prav zaradi tega je treba poudariti posebno akcijo izvršnega odbora JS, ki je začel izdajati razen svojega rednega mesečnega glasila še posebno revijo četrtletno; objavljala bo izbrane članke iz »Jadranske straže«. Ta revija je zelo poceni in bo dobro služila svojemu plemenitemu namenu, da bo budila živo zanimanje za naša življenjska vprašanja v zvezi z Jadranskim morjem in razumevanje za delovanje JS. Ob tej priliki posebej opozarjamo na podatke o našem pomorskem gospodarstvu glede na mednarodno politične spremembe jeseni; objavljeni so v novi reviji v članku »Mednarodno politični dogodki in naše pomorsko gospodarstvo« (Ivo Kovačević).

Motnje v pomorskem gospodarstvu so nastopile že med abesinso vojno. To nam jasno kažejo statistični podatki. Obseg naše zunanje trgovine z Italijo pred abesinsko vojno je bil velik. Izvoz v Italijo je znašal v prvi polovici l. 1934 po vrednosti 282.534.191 din. Vrednost izvoza v Italijo v vsem letu 1935 je znašala 672.320.933 din. Skoraj vse blago je bilo izvoženo po morju. Silno se je zmanjšal naš izvoz v Italijo l. 1938, ko je znašal vse leto le 324 milijonov 297.183 din, torej le nekoliko več kakor l. 1934 v 6 mesecih. V tem se kažejo uspehi italijanske avtarkije. Stremljenja po čim večji gospodarski neodvisnosti, ki so ga rodile sankcije, ni ostalo brez posledice tudi na naše pomorsko gospodarstvo.

Lani v prvem polletju je znašal naš izvoz v Italijo 240.797.000 din. Gospodarske in politične sile, da ni mnogo izglede za povečanje prometa, pač zaradi stremljenja italijanskega gospodarstva po avtarkiji.

Na naš pomorski promet je negativno vplivala tudi španska vojna. Jadransko morje je pač zaliv Sredozemskega morja, razen tega je pa treba upoštevati, da je bil promet med našo državo in Španijo pred začetkom vojne precej razvit. Tik pred izbruhom španske vojne je naša država sklenila trgovsko pogodbo s Španijo, do realizacije te pogodbe in normalnih trgovinskih odnosov pa še vedno ni prišlo, ker je medtem izbruhnila zopet nova vojna. L. 1935

smo izvozili v Španijo za 50.882.433 din blaga, predlanskim pa samo za 999.066 din.

Kako silno pa je bil naš pomorski promet zavrt s sedanjem vojno, sprevidi takoj vsak, ki ve, da so bile naše gospodarske zveze z vojskujočimi se državami zelo tesne ter da smo mnogo blaga izvažali in uvažali po morju. Naj omenimo n. pr., da smo izvažali po morju zlasti mnogo boksita v Nemčijo.

Predlanskim je vrednost našega izvoza v Anglijo znašala 482.132.611 din, v Francijo pa 75.004.645 din. Lani v prvem polletju je znašala vrednost našega izvoza v Anglijo 189.317.000 din. Ko se je začela pomorska vojna, je bil seveda naš pomorski promet z Anglijo paraliziran. Prav tako je onemogočen izvoz po morju v severne države. Predlanskim smo izvozili na Finsko za 7 milijonov din blaga, na Švedsko za 30.922.969 din, na Nizozemsko za 108 milijonov 789.088 in v Belgijo celo za 336 milijonov 843.230 din. Na Nizozemsko in v Belgijo smo izvažali skoraj izključno po morju.

Lani se je začel naš pomorski promet zelo ugodno razvijati z Belgijo: vrednost našega izvoza v Belgijo je znašala v prvem polletju predlanskim 176.977.000 din, lani v istem razdobju pa 268.579.000 din.

Vojna pa ni prizadela našega Jadrana le zaradi ustavitve pomorskega prometa, temveč tudi zaradi omejitve tujeskega prometa. Mnogi primorski kraji so živeli v veliki meri od tujeskega prometa, in sicer predvsem od inozemskih gostov. L. 1938 je bilo v naših primorskih krajih 84.000 gostov in nočnin okrog 700.000. Samo Čehov in Slovencev je bilo okrog 10.000, a tani niti 1000. Do začetka oktobra je bilo lani v Dalmaciji 78.000 gostov in 630.000 nočnin. O lanskim jesenski sezoni sploh ne moremo govoriti. Pri tem pa moramo upoštevati, da je bila jesenska sezona prejšnje čase vselej najbolj donosna, ko so v Dalmacijo prihajali najbogatejši gosti. Če bo vojna trajala delj časa, bo naše gospodarstvo na Jadrano dobilo smrten udarec sklepa Kovačević.

Te ugotovitve nas silijo misliti. Ko Jadrano preživlja tako hudo krizo, je gesto »Čuvajmo naše morje« še tem bolj aktualno.

Železniške potrebe Slovenije

Na področju ljubljanske železniške direkcije manjka še okoli 700 km železniške proge

Ljubljana, 27. maja.

Železnice v Sloveniji so najstarejši del jugoslovenskega železniškega omrežja. O tem pričajo letnice otvoritve prometa na prvih železnicah. V ljubljanski direkciji je bila progta St. Ilj — Celje otvorena l. 1846, progta Zagreb — Sisak l. 1862, progta Beograd — Niš l. 1884, progta Dalj — Oslje l. 1870 in progta SlavonSKI Brod — Doboj l. 1878.

Prva železnica Dunaj — Trst preko našega ozemlja je začela obratovati l. 1846 po volji in potrebi drugih in je bila le slučajno položena po slovenski zemlji. Zemljepisna lega in najugodnejše površinske razmere za povezovanje Podunavja s Sredozemskim morjem so vplivale na to, da so Slovenci najstarejši železničarji v Jugoslaviji. Sodelovali so pri gradnji prvih železnic in pri obratu, niso pa obli na vodilnih mestih, vsaj pri prvih železnicah ne in tudi ne kot Slovenci.

Nič drugače ni z začetki železniškega obrata v drugih pokrajinah naše države. Povsod so gospodarili in vodili le tujci. Tako je bilo v Hrvaški, Slavoniji kakor tudi v Vojvodini, Bosni in Dalmaciji. Še v predvojni samostojni Srbiji so financirali in vodili prve železnice tujci.

Povsem razumljivo je, da so tujci pazili na svoje potrebe, koristi in dobičke, medtem ko so bili domačini le izkoriščanci. Železnice so pri nas v začetku svojega obrata povzročale precej gospodarskih revolucij, katerih se naši ljudje niti dobro zavedali niso. Tujci so gradili in vozili le svojim računom v prid in se največkrat ne potrebe domačinov niso ozirali.

Vpliv tujcev pri gradnji in upravljanju v začetku naših železnic se kaže najbolj v tem, da večji del materiala za gradnjo in obratovanje železnic se danes ne izdelujemo doma in v domačih tovarnah. Tračnice, kmetice, lokomotive, vagoni in razne inventarne predmete še vedno uvažamo v velikih množinah iz tujine.

V Sloveniji so se slučajno gradile proge tako, da so hkrati ustrezale potrebam Dunaja in Pešte, pa tudi krajevnim koristim Slovenije. Proge Dunaj — Trst, Maribor — Franzensfeste, Pragersko — Pešta, Zidani most — Zagreb — Sisak, St. Peter — Reka, Ljubljana — Kranj — Jesenice — Trbiž, Monakovo — Solnograd — Bejljak — Jesenice, Gorica — Trst so povezale med seboj glavna gospodarska in kulturna središča Slovencev. Železniško omrežje Jugoslavije je bilo v l. 1918 zelo nepopolno. Promet je bil do tega leta usmerjen od severa proti jugu in ta smer je tudi ostala, pridružila pa se ji je še smer vzhod — zapad.

Po l. 1918 smo hoteli graditi nove zvezne proge in take, ki so na novo odprle mnoge jugoslovenske pokrajine zunanjemu svetu. Od l. 1918. do l. 1938. je bilo v Jugoslaviji otvorenih 1430 km novih železniških prog. Na ozemlju bivše Srbije se je železniška mreža zgoštila za 50%.

V Sloveniji manjka najugodnejša zveza Bohinja z Ljubljano, od Bohinjske Bele mornje Bleda in Kropa do Podnarta. Ta zveza bi približala Bohinji za 20 km Ljubljani, izognili bi se hudemu klancu čez Jesenice in potovanje bi bilo skrajšano za eno uro.

Zveza Savinjske doline z gornjo Savsko dolino, namreč zveza St. Peter — Kamnik — Kranj, bi izdatno zboljšala prometne razmere med obema pokrajinama. Ki sta po svojih gospodarskih strukturah različni in vezani na medsebojno izmenjavo gospodarskih dobrin, kakor premoža in kmetijskih proizvodov. Razen tega je zveza čez Zidani most zaradi velikega ovinka predolga in zaradi tega v konkurenčni borbi neugodna.

Zveza Slovenskih goric z Mariborom na črti Ljutomer — Sv. Lenart — Maribor je zelo potrebna. Ovinček čez Ormož in Pragersko je izhod za silo, ki se ne more dobro uveljaviti.

Bizelsko je še vedno neodprta pokrajina, ki nujno potrebuje zvezo Rogatec — Brezice za izmenjavo premoža, rude, lesa, poljedelstva, vina.

Krško polje in Suha krajina sta gospodarsko že tako razviti, da bi bila železniška zveza Brezice — Novo mesto in Strazha — Žužembar — Kočevje sama po sebi aktivna zaradi možnosti za prevažanje lesa, premoža in kmetijskih pridelkov.

Zagoneten strel na mladega dekleta

Ljubljana, 27. maja. V Trbovljah se je pripetila sredi zagoneten napad s samokresom na mladega dekleta. Trgovska vavanka Zinka Furjanova je sedela večeraj okrog 21. v sobi v pritličnem stanovanju, ko se je nenadoma zunaj pri oknu pokazala senca. Naslednji hip je počilo in je krogla zadela Furjanovo naravnost v glavo, kjer je običajna. Dekle je zaradi bolečin in strahu zavpilo, nato pa omedlelo. V sobo so takoj prihiteli domači, ki so ji nudili prvo pomoč, nato pa poklicali zdravnika, ki je odredil, da se jo počasi prepelja v bolnico v Ljubljano. Dekle, ki se je v Ljubljani zopet zavedlo, je izpovedalo, da nima pojma, kdo je streljal nanjo, še manj pa more navesti vzrok za maščevanje. Njena poškodba je huda.

Posestnikovi ženi Franciški Potocnikovi iz Bukovine v Seški dolini so se večeraj

Notranji Kras na črti Rakek — Lož — Gerovo — Delnice je že danes v eksploataciji gozdov visoko aktivni, bil bi pa še izdatno bolj, če bi se z omenjeno traso zvezala suhaška progta z Notranjsko.

To so železniške zveze, ki jih Slovenija še nima, pa bi bile potrebne in rentabilne. Do popolnega železniškega omrežja manjka v Sloveniji še okoli 700 km prog v območju ljubljanske železniške direkcije. Gostota železniške mreže se mora zgoštili za okoli 60%, da bo dosegla sosedje. Razveseljivo je dejstvo, da grada sedaj v državi okoli 1000 km novih prog, ki bodo nekako do l. 1944 dograjene. Upa ti je, da se bo obstoječi vsedržavni načrt za gradnjo novih železnic popravil v korist pokrajin, v katerih gradnja novih prog ni tako napredovala, kakor bi bilo s staljša pokrajina in vse države potrebno.

Neznan samomorilec

Ljubljana, 27. maja. Večeraj ob 3. ponoči je službojuči stražnik našel na železniškem prelazu v Puharjevi ulici v Tivoliju truplo mladega neznanca. Ležalo je vznak med dvema tiroma, ka kih 15 m proč od prelaza. Mrtvec je imel zvezajočo rano na čelu, iz katere so sili mozgani, odrezano pa je imel tudi levo nogo v stopalu. Stražnik je o stvari takoj obvestil železniškega čuvaja v Tivoliju, obenem pa policijsko upravo.

Na kraj žalostnega dogodka je prišla ob 4. zjutraj komisija, v kateri sta bila zdravnik dr. Lužar in dežurni uradnik Branislav Lovrečič. Komisija je ugotovila, da gre najbrže za samomor in da se je neznanec vrgel pod brzki vlak, ki odhaja iz Ljubljane proti Rakeku po 2. ponoči. Pri neznanem so našli samo nekaj brezpomembnega papirja, nekaj kovanega drobiža in neko sliko, sicer pa nobenih dokumentov, ki bi izpričali njegovo identiteto. Neznan samomorilec je bil star kakih 24 let ter je bil oblečen v sivkasto obleko. Visok je kakih 170 cm in ima izredno dolge kostanjeve lasce. Truplo so na odredbo policijske komisije prepeljali v prosekotno splošno bolnico.

Z Jesenic

— Krasote narcisnih poljan pod Golico. V teh dneh romajo številne skupine šolske mladine, dijakov in tudi odraslih ljudi iz raznih krajev Slovenije na Plavski Rovt in na Planino Sv. Križ, kjer so planinski travniki vsi beli od narcis. Plavski Rovt je v teh dneh najlepša slovenska planinska vas. Skupina kakih 15 hiš in velikih gospodarskih poslopj se v teh dneh skriva med cvetočimi jablane, češnje in hruske, da izgleda kot mlada nevesta, odeta v belo oblačilo in cvetje. Po travnikih, ki obkrožajo vas in segajo nad vasi visoko v hrib, se je med sadnim drevjem in visokimi macesni v teh dneh razcvetelo na milijone narcis, da se vidi vse kakor pravi planinski raj. Plavski Rovt je že dolga leta cilj mladine in prijateljev prirode. Od Plavskega Rovta naprej proti Sv. Križu vodi čez potok, skozi gozdove in čez travnike steza in kolovozna pot. Ko greš mimo Adamičeve in Markeljeve domačije, ki jih krasi cvetoče sadno drevje in livade narcis, se ti odpre lep pogled navzdol na globoko strugo, v kateri šumi potok Jesenice in navzgor proti vasi Sv. Križ, ki je tudi vsa v pomladnem cvetju. Od tu je lep sprehod po cesti proti Mentnovi in Zlindrovi domačiji in pokrajini ob potoku Bistri, ali proti spodnjim pobočjem zelene Golice, proti katerim v teh dneh prodira prijeten vonj cvetočih narcis. Kakor druga leta, tako tudi letos odmeva v tej lepi pokrajini veselje planinskega življenja. Osebo ob nedeljah, ko prihajajo na Jesenice polni vlaki mladih ljudi in ko se po beli planinski cesti vijajo dolge vrste vesele in razigrane mladine, ki se počasi razide v malih skupinah in v dvojicah med drevjem, po samotnih jasih in skritih dolinicah... Proti večeru pa se od vseh strani zgrinjajo izletniki proti glavni cesti. Po kolovozih in stezah je vse živo. Fantje in dekleta se vračajo s planin. Med zvoki harmonike, citer in kitar hite splošni in zdravi, od sonca ožgani in vsi radostno razpoloženi nazaj na Jesenice in od tu naprej v svoje domače kraje.

3 filmskega platna

Kino Matica: Izgubljeni raj. Francoski film o slikarju, ki je našel svojo srečo, ko se je zaljubil v dekle iz modnega salona. Ljubezan ga je inspirirala, da je ustvaril novo modo, a takoj po poroki je moral na fronto. Zena umre na porodu. S tem je bilo slikarjevo življenje skoraj uničeno, sovražil je otroka, ki je »ubila« mater, končno se sprepornje in se žrtvuje za srečo svojega otroka, ki je bil tudi otrok ženske, ki jo je ljubil nad vse. Odlični so igralci v tem filmu, zlasti Fernand Gravey in Micheline Presle, ki igra glavno žensko vlogo. Elvira Popesco ima postransko vlogo ruske grofice, ki je bila tudi zaljubljena v slikarja. Režiser Abel Gance je široko zasnoval ta film, prikazati je hotel čimveč lepote in narediti film kolikor mogoče zanimiv, a je film le preveč razvlekel.

Borzna poročila

Curth, 27. maja. Beograd 10.—, Pariz 8.10, London 14.30, New York 446.—, Bruselj 22.50, Madrid 45.—, Berlin 178.75, Stockholm 106.37, Sofija 5.50, Bukarešta 2.37.

Ravnotežje na Balkanu

Švicarske informacije o dogovoru med Rimom, Berlinom in Moskvo

Curth, 26. maja. z. Južnovzhodni dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča na podlagi informacij iz diplomatskih krogov, da je sedaj s pogajanjmi med Rimom, Berlinom in Moskvo položaj že tako daleč razčiščen, da bi ostale Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija in Madžarska neprizade, če bi prišlo na Sredozemskem morju do oboroženega konflikta. Pri tem naglašajo, da zasledujejo tako Italijo, kakor Rusijo in Nemčijo na Balkanu in sploh v južnovzhodni Evropi politiko ravnotežja, ki se pod nobenim pogojem z nobene strani ne sme kršiti. Po sklenitvi trgovinskega sporazuma med Rusijo in Jugoslavijo ni nobenega dvoma, da bo v najkrajšem času prišlo tudi do obnove diplomatskih odnosov, s čimer se bo položaj na Balkanu še bolj učvrstil. Istočasno se kažejo znaki nadaljnega popuščanja napetosti med Rusijo in Rumunijo, zlasti odkar je bila Rusija povabljen, da vstopi v mednarodno podunavsko komisijo, kjer bo najtesneje sodelovala z Rumunijo, s katero je v enaki meri zainteresirana glede varnosti na izlivu Dunava in na črnem morju.

Živahno udejstvovanje letalstva

Na obeh straneh se v največji meri poslužujejo letalstva v podporo svojih čet

London, 27. maja. br. (Reuter.) Ministrstvo za letalstvo je izdalo službeno poročilo o delovanju angleških izvidniških letal in bombnikov. V njem pravi, da angleška letala intenzivno podpirajo vojsko na kopnem. Poleg tega so snoči in v pretekli noči bombardirala sovražne objekte v severni Franciji, Belgiji, Nizozemski in zapadni Nemčiji. Predvsem so z bombami obsula sovražnikove zveze z zaledjem ter njegova skladišča streliva, bencina in drugih potrebščin. Pri tem so dosegla znatne uspehe. Dve eskadrilji izvidniških letal sta davi ustavili večjo formacijo sovražnih bombnikov. Dve sovražni letali sta bili sestreljeni. Neko angleško izvidniško letalo se ni vrnilo na svoje oporišče.

London, 27. maja. s. (Reuter.) Kakor javlja letalsko ministrstvo so izvedli angleški bombniki v noči od sobote na nedeljo zopet obsežne napade na nemške vojaške objekte. Iz teh nočnih poletov se ni vrnilo samo 6 angleških bombnikov. Pri Rotterdamu so bila zopet bombardirana bencinska skladišča, ki so deloma še gorela od napadov prejšnjih dni. V Porenju je bilo pognano v zrak nemško municijsko skladišče. Prav tako so angleška letala uspešno napadla z bombami in strojnimi nemški vojaški transport na nekem mostu.

V zadnjih dveh dneh so sestrelila angleška lovška letala 60 nemških letal, in sicer v soboto 20 večeraj pa 40. Večina letalskih bitk se je vršila med Dunkerqueom in Calaisom. V boju z eskadrilo nemških letal, ki so napadla skupino ladij v Kanalu, so sestrelili angleški lovci pet Messerschmidov in en nemški bombnik. Na Calaisom je bilo v letalski bitki z 20 Messerschmidov sestreljenih pet nemških letal.

V drugi bitki pozneje so sestrelili Angleži zopet pet Messerschmidov, poškodovali nadaljnjih pet in uničili tudi nemško transportno letalo. Z vseh teh operacij pogre-

Amerika je danes pripravljena bolje, nego kdajkoli prej

Rooseveltov govor po radiju — Amerika ne sme več voditi izolacijske politike

Washington, 27. maja. s. (Reuter.) Predsednik Roosevelt je govoril sinoči preko vseh ameriških radijskih postaj. Predvsem je omenjal v svojem govoru potrebo izpopolnitve ameriške obrambe. Dejal je, da Zedinjene države ne smejo voditi glede svoje obrambe izolacijske politike, ker bi to pomenilo samo vabilo za bodoči napad na Zedinjene države. Roosevelt je poudaril, da so Zedinjene države tako glede vojske, kakor tudi mornarice, danes bolj pripravljene nego kdajkoli prej. Ameriško letalstvo se je v zadnjih dveh letih izredno izpopolnilo. Dalje je ponovil predsednik Roosevelt, da bo storil vse, da bo ameriška produkcija letal dosegla 50.000 letal letno. V svojem govoru je Roosevelt apeliral tudi za prispevke za pomožni fond Rdečega križa, ki podpira begunce. Roosevelt je v zvezi s tem dejal, da so ga globoko pretresla skoro neverjetna poročila o trpljenju civilnega prebivalstva na Norveškem, Nizozemskem, v Belgiji, Luksemburgu in severni Franciji.

Poziv ameriškim ženam

Washington, 27. maja. br. Havas poroča o pozivu Rooseveltove žene na ameriške žene. V tem pozivu je gospa Rooseveltova pozvala vse ameriške žene, naj tudi one pomagajo Rdečemu križu s prispevki za pomoč belgijskim, nizozemskim in luksemburškim beguncem. Med drugim je gospa Rooseveltova izjavila, da mora Amerika storiti več kakor nekaj, da olajša ljudski bedo, ki jo je povzročila vojna v Evropi. S pomočjo, ki jo bodo nudile ameriške žene vojnim beguncem, izraža ameriški ženski svet tudi svoje prepričanje o tej vojni. Obenem z radijskim pozivom gospe Rooseveltove je govoril ameriškemu prebivalstvu tudi predsednik ameriškega Rdečega križa Norman Davis. Očrtal je bedo francoskih, belgijskih, nizozemskih in luksemburških vojnih beguncev. Svoj poziv je zaključil z besedami: Ako ne uspejo popolnoma z nameravano pomočjo, bo ameriški Rdeči križ primoran kloniti svojo zastavo in bo šlovesto zapadlo v bedo in temo.

PAZITE! Oglejte si film, ki predstavlja eno najlepših umetnin!

JEAN GABIN
(LE JOUR SE LEVE...)
Predstave ob 16., 19. in 21.
KINO UNION — Tel. 22-21

ZARADI KONCERTA predstava danes SAMO ob 16. uri!
IZGUBLJENI RAJ (PARADIS PERDU) FERNAND GRAVEY
Maria Pressler — nova Danielle Darrieux!
Najlepši letošnji francoski film!
KINO MATICA — TELEFON 21-24

Vesela in zabavna muzikalna atrakcija polna divnih havajskih melodij in očarljivih plesov. — V glavnih vlogah: Eleanor Powell, Robert Young
HAVAJŠKE NOČI
KINO SLOGA — Tel. 27-30
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

Narodno prosvetno delo ob meji Prisrčna narodna prireditev pri Sv. Marjeti ob Pesnici

Maribor, 26. maja. Naša zavedna Sv. Marjeta ob Pesnici je doživela lepo in hvalevredno narodno prireditev. Občinstvo je napolnilo slika dvorano, da prisostvuje prireditvi s slikovitim sporedom. Prireditev je otvoril marljivi obmejni prosvetni delavec učitelj g. Mirko Vauda, ki je govoril o ljubezni do naših krvnih mater in do naše domovinske majke Jugoslavije. Izrazil je vdanostni pozdrav Nj. Vel. kralju Petru II. ter poudaril, da se danes ne bi smela brez tega uvoda pričeti nobena narodna prireditev.

Državni in materski himni je sledil izbran, slikovit spored. Poleg številnih deklaracij, govorov in prizorov so ugajale zlasti »Male perice«, igrice »Prava matič«, spevoigrice »Materin god« ter »Živi in mrtvi mamič« ter ganljivi prizorček s tužnim petjem »Sirota ob grobu«.

Občinstvo je bilo ginjeno do solz in je nastopajočim toplo vzklikalo. Spevoigrice in vse pevske točke je vodil ter na harmoni-

ju spremljal g. Mirko Vauda. Ob spremljavi harmonikarja je neustrašno požrtvovalni g. Mirko Vauda s svojim blagodejnim tenorjem zapel pesem »Mami« in žel obilno pritrjevanje. Sklepní del lepe narodne prireditve pa je otvoril veličasten nastop vse mladine pod geslom »Kaj hočemo«. Nastopajoči so predvajali v kiticah in v prozi poučna opozorila in napotke za krepitev zdravja, treznosti in človekoljubja. Z nosom je mladina zapela himno Jadranske straže. Gromko je odmeval zborni vzklik iz mladih grl: Čuvajmo naše zdravje! Čuvajmo naše meje! Čuvajmo naše morje! Čuvajmo Jugoslavijo!

Ob sklepu je zadelala iz mladih in starih grl vseslovenska himna »Hej Slovani«, ki so jo peli vsi navzoči. S tem je bila zaključena vzpodbudna domoljubna proslava in narodna prireditev, ki je bila deležna iskrenega priznanja našega obmejnega ljudstva.

Sedež belega sporta v Mariboru Ustanovitev Slovenske teniške zveze

Maribor, 26. maja. Po znanem političnem sporazumu med Hrvati in Srbi in po ustanovitvi Hrvatske banovine je bilo v zadnjem času na dnevnem redu tudi ustanavljanje raznih sportskih zvez. V vseh sportskih panogah je tendenca, da si ustanovijo Srbi, Hrvati in Slovenci svoje sportne zveze. Večina takih zvez je bila že ustanovljena, nekatere pa se še snujejo. Med zadnjimi so tudi naši teniški igralci. Kakor smo že poročali, se je pretekli mesec ustanovil v Mariboru akcijski odbor, ki si je nadel nalogo, da pripravi vse potrebno za ustanovitev Slovenske teniške zveze. Ta akcijski odbor, v katerem sta bila znana slovenska sportna pionirja v Mariboru g. Radovan Šepce in Srečko Voglar, sta sklicala za danes dopoldne sestanek delegatov vseh slovenskih teniških klubov, ki se je vršil v lovski dvorani hotela »Orel« v Mariboru. Sestanek je otvoril v odsotnosti g. Radovana Šepce g. Srečko Voglar, ki je uvodoma prisrčno pozdravil vse navzoče, nato pa v izčrpnih izjavah orisal prizadevanje akcijskega odbora za ustanovitev Slovenske teniške zveze. Predčital je tudi osnutke pravil, ki so ga navzoči delegati odobrili. Po kratki in stvarni debati so se delegati tudi soglasno

sporazumeli, da bo sedež Slovenske teniške zveze v Mariboru. Na to so pristali tudi ljubljanci z gg. dr. Murkom in E. Betetom na čelu. Na sestanku so se obravnavala vsa vprašanja, ki zadevajo napredek našega tenisa. Soglasno je bilo tudi sklenjeno, da se tudi letos prireditvi večji turnirji. Prvenstvo Slovenije bo priredil SK Ilirija, tekmovalneje za prvenstvo Maribora pa ISSK Maribor in sicer za časa letošnjega Mariborskega tedna. Tudi bo Slovenska teniška zveza priredila prvenstvo tekmovalneje za moštva.

Ko so se vsa prečeta vprašanja, ki se tičejo našega tenisa, tehtno obravnavala, se je izvolil odbor Slovenske teniške zveze. Za predsednika je bil izvoljen g. R. Šepce, za I. podpredsednika dr. Ivo Murko (Ilirija), za II. podpredsednika J. Volkar (SK Celje). Tajnik je g. Srečko Voglar (ISSK Maribor), blaginjak G. Mazi (SK Železničar), odbornika pa mag. Z. Gorjup (Ptuj) in Evgen Betetto (Ilirija). Nadzorni odbor: mag. Maver, inž. Uran in Logar (Ljubljana). Razsodišč: dr. Bleiweis (Ljubljana), dr. Vauhnik in dr. Ivič. Odbor bo pripravil vse potrebno za ustanovni občni zbor Slovenske teniške zveze, ki bo po odobritvi pravil v Mariboru.

Pričetek borb za primat v slovenskem nogometu

SK Železničar porazil Jeseničane — Čakovački SK zmaga v Ljubljani — ISSK Maribor zmagovalce v Celju

Maribor, 26. maja. Danes je nastopilo vseh 8 klubov, ki so si priborili pravico do ožjega tekmovalnega nogometnega prvenstva Slovenije. V Mariboru, Celju, Trbovljah in Ljubljani so se ti klubi borili za točke in zmago. V Mariboru sta se srečala SK Bratstvo z Jesenice in SK Železničar, v Celju ISSK Maribor in SK Olimp, v Trbovljah Amater in SK Kranj, v Ljubljani pa Čakovački in SK Mars.

SK Železničar : SK Bratstvo 6:1 (3:1)
Ta igra je spričo uspešnega nastopa Bratstva v svojem okrožju v poslednjem času zbudila precej zanimanja, zlasti pri voditeljih mariborskega nogometa. Širše sportno občinstvo pa se za današnjo nogometno prireditev ni mnogo brigalo in je prišlo na stadion SK Železničarja komaj par sto gledalcev.

Od začetka sta obe močvi producirali po nekaj energičnih potez, ki so se mlačno končale pred golom, vendar pa je bilo po stilu igre in po predvedenem tempu sklepati na napet potek. To je trajalo okoli pol ure, potem pa je Bratstvo čedalje bolj leželo v rezultat 6:1. Če je torej bila prva tretjina igre v znamenju enakovrednih nasprotnikov, se je v ostalem času igra razvijala vedno bolj v enostransko borbo, ki je v njej Železničar povsem prevladoval.

Kakor je treba z ene strani poudariti, da je Bratstvo popolnoma izbrano, tako je treba naglasiti, da so imeli domačini v precejšnji meri svoje prste vmes. V začetnih vehementnih napadih se je njihova obramba komaj sproti znašla, zelo nesigurne je bil zlasti Kalin in na ta račun gre tudi edini gol, ki ga je sprejel. Ko se je pa spravila kombinacijska mašinerija v pravi tek, je postala slika na mah drugačna, in domačini so začeli spočetka komaj opazno, pozneje pa z merom bolj prevladovati na polju in se nevarno bližati protivnikovemu svetišču. Toda do prave odločnosti so se povzpeli šele v poslednjih fazah prvega polčasa, prinesli so jo s seboj tudi še v drugi polčas in se je doobara, čeprav ne povsem dosledno, poslužili. Obramba Železničarja v drugem polčasu ni imela bogve kaj dela. Branilca Frangeli in I. in I. lista bila razen začetnih faz preveč obložena s poslom, pač pa je treba reči o halifi, da so zlasti v drugem polčasu igrali prav dobro. Vsi trije halfi: Štifter, Kardinar in Habrit so zadovoljili. Ko so spravili nasprotnika iz koncepta, je preostalo še konstruktivno delo drugega polčasa, ki je dobro uspelo. Sodelovanje halfov z napadom je prav dobro funkcioniralo. V napadu sta

bila zlasti dobra Turk in Pocaž, dober strelca pa je bil tudi Ronjak, dočim sta se obe križi trudili, da bi uspeli, kar se jima je tudi deloma posrečilo. Tudi je napad danes mnogo streljal, zlasti v drugem polčasu, vendar pa je mnogo prilik spaval po vodi, ker so se vse preveč igralki in v samem kazenskem prostoru nasprotnika.

Bratstvo je na vse črte razočaralo. Igralo je 30 minut, potem pa je klonilo. Zrušila se je predvsem srednja linija, ki je morala vedno na pomoč obrambi in je tako bila preobremenjena. S tem se je moštvo razbilo v dva dela, v preobremenjeno obrambo in napad, ki je bil brez podpore od zadaj. Kljub temu pa je ta nevarno prehajal v nasprotno polovico ni pa imel moči, da bi vzdržal tudi v borbi za poslednje poteze. V drugem polčasu, ko je bilo moštvo že precej izčrpano, se je napad le sporadično uveljavljal in bi bil z malo več odločnostjo lahko žel kakšen uspeh. Poraz, ki ga je doživelo Bratstvo z Jesenice v Mariboru, je popolnoma v skladu s potekom igre. Bil pa je lahko še večji, da ne bi odlični vratar lepo branil.

Igra sama je bila sicer temperamentna, toda brez pravega poleta. Niti eden, niti drugi nasprotnik ni polagal važnosti na koristno in dobro igro. Igrali so tjavendan. Glavno besedo so imele obrambne formacije. Bila je pač tipična prvenstvena tekma.

Sodil je g. Kopic iz Maribora. Bil je v glavnem dober in tudi objektivni sodnik. SK Železničar si je danes zagotovil razliko 5 golov, kar bo gotovo zadostovalo, da pride v drugo kolo.

Čakovački SK : SK Mars 4:2
Prvak mariborske nogometne podzveze ČSK je večerj gostoval v Ljubljani, kjer je odigral svojo prvenstveno tekmo proti ljubljanskemu Marsu. Po nadmočni igri je ČSK zaslužen zmagal in si tako skoraj gotovo utri pot v drugo kolo.

ISSK Maribor : SK Olimp 3:0
Tudi ISSK Maribor, ki je danes gostoval v Celju proti tamkajšnjemu Olimu, je sivil lepo zmago. Mariborčani so bili mnogo boljši od nasprotnika in je zmaga popolnoma zaslužena.

Mariborsko »ledališče«
Ponedeljek, 27. maja. Zaprt.

Mariborske in okoliške novice

— Knjižnica delavne zbornice v Mariboru je letos v prvem četrtletju izposodila 13.533 knjig, za 792 več kakor lani v istem času. Knjižnica je odprta vsak delavnik od 17. do 20.

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Albančeva lekarna pri sv. Antonu na Frankopanovi 18, tel. 27-01, ter Kšničeva lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti 1, tel. 21-79.

— Nenavadno vreme. Ves pretekli teden smo imeli nenavadno vreme. Nevihnam, kakršna je bila v petek 24. t. m., sledi navadno prve dni precej hladno vreme. Ob tej priliki je pa bilo nasprotno. Že drugi dan je topelmer na soncu še ob 17. kazal 45 stop. C. (To pa seveda ni temperatura zraka, temveč razgretga toplomera, neposredno izpostavljenega soncu.) Včeraj (v nedeljo) je kazal topelmer na soncu 35 stop. C, a še ob 18. v senci 26 stop. C. Do nevihte, na katero je nekaj časa kazalo, ni prišlo.

— Samoraz zaradi bede. V Vrablovi grabi pri Sv. Križu nad Mariborom so našli mrtvega 53letnega oglarja Matijo Škrbineka. Na vratu je imel 12—15 cm široko in zelo globoko rano. V bližini je ležal okrvavljen nož. Po vseh okoliščinah so deč, je škrbinek izvršil samomor zaradi bede. Stanoval je v uti, ki si jo je sam napravil iz lubja.

— Specialista za tatvine po trgovinah sta 34letni natakar Ignacij Razinger z Jesenice in krojaški pomočnik Stanko Novakovič iz Zagreba, ki sta meseca marca t. l. prišla v Maribor, kjer sta izvršila več držnih tatvin pri trgovcih gg. Pregradu, Sinicu in Bregarju, kjer sta ukradla razno blago. Končno sta bila dne 23. marca pri svojih podvigih zasačena in aretirana. Oba sta se morala zagovarjati pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča, ki je Razingerja obsodil na 2 leti robije ter na izgubo častnih državljanških pravic za dobo 3 let, Novakoviča pa na leto dni in 6 mesecev strogega zapora. Po prestani kazni bosta oba izgnana za dobo 3 let iz Maribora. — Tudi je mali kazenski senat obsodil 32letnega Ivana Postraka iz Dupleka na leto dni in 6 mesecev strogega zapora ter na izgubo častnih pravic za dobo 3 let, ker je lani v jeseni v Dupleku in Dogašah ukradel raznim posestnikom poljske pridelke, ki jih je prodajal na mariborskem trgu.

— Motorno kolo mariborske policije se je zopet ponesrečilo. Kakor znano, ima mariborska policija tri motorna kolesa za letočno cestno kontrolo. Eno izmed teh motornih koles se je nedavno v Koških zaletelo v kup gramoza in sta bila pri nesreči oba stražnika poškodovana. Kolo so spet popravili. V soboto popoldne sta se peljala z istim motornim kolesom policijski stražnik Rudolf Udovič in policijski podnadornik A. Samer po banovinski cesti proti Guštanju. 200 m pred Malgajevim spomenikom sta trčila skupaj policijsko motorno kolo in neki tovorni avto. Bilo je to ob 15.30. Pri karambolu si je Rudolf Udovič zlomil nogo, dočim se ni g. Samerju po srečnem naključju nič pripetilo.

— Mladina na begu. V zadnjem času se množijo primeri pobegetv nedorasle mladine od doma. Tako je pobežnila od doma 12letna Emilija Höchstätter, stanujoča v Koseskega ulici 83. Deklica je za svojo starost dobro razvita. Starši so zadevo prijavili policiji.

— Poročje. V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Benjamin Pečar, pomožni delavec, Beogradska 18, in Stefanijska Marks, postrežnica, Tržaška 82; Danilo Škarnperle, tov. železostrojar, Koseskega 20, in Alojzija Merkun, frizerka, Valva-zorjeva 36; Martin Kukovec, pečarski pomočnik, in Rozalija Kukovec, predica, Radvanje-Nova vas; Blaž Pernat, mlinar in posestnik, in Matilda Mohorok, gos. hči, Cirkovce; Tit Ravnjak, strojni mizar, in Marija Semčar, šivilja; Miroslav Štancer, mizarški delovodja, in Ljudmila Mla-kar; Anton Ferko, zidar, in Leopoldina Resnik; Karel Herle, mizarški pomočnik, in Pavlina Hojnik; Adalbert Koser, uradnik Mestne hranilnice, in Franciška Zupančič; Stanislav Preac, trgovski poslovo-dja, in Lucija Belšak, zasebna uradnica, Cankarjeva 22; Milan Cirk, davčni uradnik, in Terezija Brinovec, odvetniška uradnica iz Brežic; Valentin Jarič, tovarniški delavec, in Barbara Voglar, vinčar-ska hči, Meljski hrib 29; Franc Stanonič, posestniški sin, in Julija Ambrož, posest-nica, iz Kamnice; Avgust Marinko elektro-varilec, in Ljudmila Motoh, kuharica, Alek-sandrova 26; Mihael Divjak, kmečki sin.

Še vedno moramo uvažati večino filmov

Lani je bilo izdelanih le 50 domačih filmov — eden v Ljubljani —, uvozili smo jih pa 769, največ ameriških

Ljubljana, 27. maja. Naša državna filmska centrala v Beogradu je lani registrirala 819 filmov; skupna dolžina filmov je znašala 776.995 metrov. Od 8. decembra lani, ko je bila uveljavljena uredba o prenosu poslov trgovinskega in industrijskega področja od države na banovino Hrvatsko, filme za Hrvatsko registrirajo banovinski oddelek. Filme cenzurirajo cenzurne komisije, ki so lani prepo-vedale 6 filmov, v skupni dolžini 6284 m, in sicer po 2 ameriška, francoska in nemška.

O naši filmski industriji se ne moremo govoriti. Ni pa tudi še nobenih znakov, da se bo tako kmalu razvila. Filmskih podjetij večjega obsega, kakršna poslujejo v drugih državah, pri nas še ni. Pri nas izdelujejo predvsem tako zvrne kulturne filme, ki so po večini turističnega značaja, prikazujejo več ali manj posrečeno naše lepe kraje (najbolj pogosto Dalmacijo) in narodne običaje. Domačih filmov je bilo lani produciranih 50 v skupni dolžini 11 tisoč 113 m. Na prvem mestu po produkciji je bilo podjetje »Jugoslovenski prosvetni film« v Beogradu. Izdelalo je 11 filmov (kulturnih) v skupni dolžini 2658 m. V Ljubljani je bil lani izdelan le en film, in še ta ni bil daljši kakor 380 m. Skupno je lani izdelovalo v naši državi domače filme 12 podjetij, odnosno ustanov. Zaba-vni film je bil izdelan samo eden a je v dolžini 400 m (Zora film, Zagreb). Reklam-nih filmov je bilo izdelanih 17.

Največ filmov uvažamo iz Zedinjenih držav. Lani nam jih je dobavljalo 21 ameriških podjetij. Skupno smo jih iz Amerike uvozili 467 v dolžini 404.935 m. Po skupni dolžini uvoženih filmov je bila lani na drugem mestu Francija, 147.196 m. Iz Nemčije smo uvozili 139 filmov, iz Francije pa 99, vendar je skupna dolžina nemških fil-

in Franciška Pauman, kmečka hči, iz Slivnice pri Mariboru; Janez Čučko, oskrbnik v pok., in Franciška Lagoda, kuharica, Klavinska 19. Obilo sreče!

— Skoraj gol moški na železniški progi. Policijski stražnik je v noči na nedeljo okoli 3. zjutraj opazil na železniški progi ob magdalenskem parku starejšega moškega, ki je bil bos in v sami srajci. Stražnik je neznanca zajel. Izkazalo se je, da gre za 60letnega Mihaela Strausa, ki je pobežnil iz tukajšnje splošne bolnice in sicer skozi okno. Strausa, ki je nekoliko slaboumen, so spet spravili nazaj v bolnico.

— Vse kraje. Ključavničarju Kristjanu Preserju iz Bezene pri Rušah je neznan zlikovec ukradel s kolesa aktovko, v kateri je bil vrtni stroj, vreden 800 din. Žrtev neznanega tatu je postal Anton Pernsek iz Selnice ob Dravi, ki mu je iz neke gostilne izginil poln nahrbtnik raznih življenjskih potrebščin. — Šivilji Amaliji Reiher, stanujoči v Trubarjevi ulici 4, je izginil otroški tričlik, vreden 300 din.

— Na Vodnikovem trgu je neznan žepar izmaknil zasebnici Ernestini Ugrinčevi denarnico, v kateri je bilo 70 din gotovine. — Lep uspeh je žela včeraj dopoldne predstava ljubljanskega »Pavilionskega odra« v Narodnem domu, prav tako tudi predstava »Trnjuljice« v okviru krožka žen zadrugark in pod okriljem PRK. Obe dopoldanski prireditvi sta želi navdušeno priznanje številne mariborske mladosti.

— Solnčna nedelja je izzabila včeraj Mariborčane iz mesta v okolico, kjer je bilo zelo živahno. Tudi na Mariborskem otoku je bilo precej vnetih kopalev in ljubiteljev solnca ter svežega zraka.

— Na radvanjskem strelišču so se zbrali včeraj dopoldne v lepem številu maribor-ki strelci in lovci k otvoritvi letošnje strel-ske sezone. Pri prvem letošnjem streljanju so bili doseženi razveseljujuči rezultati. Svečane otvoritve z običajno povorko skozi mesto letos ni bilo.

— Odhod polkovnika S. Radovanoviča. Včeraj je zapustil Maribor poveljnik mariborskega vojnega okrožja polkovnik g. Svetolik Radovanovič. V času svojega tri-letnega službovanja v Mariboru je užival tople simpatije v vseh krogih mariborskega prebivalstva. Želimo mu na novem službenem mestu čim lepših uspehov. Za po-veljnika mariborskega vojnega okrožja je bil imenovan na njegovo mesto polkovnik Ivan Markulj, ki je doslej služboval v Škofji Loki.

— Ne bo zmanjkalo petroleja. V Maribor je prispelo 30 ton rumunskega petroleja, ki jim bo sledilo še 70 ton. Za do-gleden čas ne bo zmanjkalo v Mariboru petroleja.

— Odprta noč in dan so groba vrata. V Metelkovi ulici 54 je umrl zasebnik Janez Legat, ki je doživel častljivo starost 84 let. V Cankarjevi ulici 34 je umrla vdova po nadučitelju gospo Tereziji Vrecko, ki je tudi učakala lepo starost 82 let. V splošni bolnici je umrla zasebnica Pavla Osom-ker, stara 37 let. Žalujemo svojem naše globoko sožalje.

— Obmejne novice. Ob priliki neurja, o katerem smo poročali, sta bili ob mostu iz Kungote na Plač dve smrtni žrtvi strele. 18letni mehanik Anton Kragelj iz Studen-ec je bil pri priči mrtev. Občutne poškod-be je dobila tudi tretja oseba, dočim je do-bila Marija Pivec iz Plača poškodbe na ro-kah in nogah. Zanimivo je, da se ni prav nič pripetilo šletnemu otroku M. Pivčeve, ki je bil z materjo.

Iz Gornje Radgone

Dvojni jubilej je praznoval v sredo 22. maja trgovec g. Karl Halbärth in sicer 60 letnico svojega rojstva in obenem 30-letnico samostojnega vodstva znane tvr-dke Vincenc Halbärth in sin. Cestitamo!

Slaba sadna in vinska letina se nam obeta. Ko je po 14-dnevnem dežju nasto-pilo zopet toplejše vreme, je zadobilo sadno dreve posebno rjavkasto barvo. Vse cvetje je namreč vsled neprestanega deževja pričelo rjaveti in sicer prav v času razvoja, s čimer je prei dobro obe-tajoča letina za letos odpravljena. Le v dolinah tu in tam je ostalo nekaj drevia obvarovanega in sicer ono dreve, ki se je razvijalo in cvetelo pozneje. Tudi v goricah se opaža velik zastoj v razvoju vinske trte, ki je silno trpela vsled letoš-nje dolgotrajne zime. Obmejni sadjarji in vinogradniki pričakujejo zaskrbljeni le-tošnjo jesen, ker obeta skrajno slabo le-tino.

Med ameriškim podjetjem nas je lani naj-bolj zalagala tvrdka »Fox films« New York, saj nam je poslala 153 filmov v dolžini 107.436 m. Na drugem mestu je bilo pod-jetje Metro G. Mayer, New York s 122 filmi v dolžini 96.812 m. Iz Nemčije je bi-lo uvoženih največ Ufinih filmov, in sicer 92 v dolžini 54.757 m. Iz Češke nam je do-bavljalo filme 6 podjetij. Podjetje A. B. Praha, Barandov, je poslalo 4 filme. Filme je pri nas uvažalo 26 podjetij. Eno izmed njih je tudi v Ljubljani. V Zagrebu je 14 podjetij, v Beogradu pa 10, ki uvažajo filme.

Lani je bilo v naši državi 432 kinemato-grafov, in sicer 397 zvočnih in 35 nemih. Vsi kinematografi imajo 130.326 sedežev. Naj-več kinematografov imamo naših mest je imel Beograd, 21 s 13.453 sedeži, medtem ko jih je imel Zagreb 18 s 10.565 sedeži in Ljubljana 8 (3981 sedežev). V dravski ba-novini je skupno 63 kinematografov, sa-mih zvočnih. Imajo 17.472 sedežev. Na prvem mestu je dunavska banovina s 121 kinematografi (114 zvočnih) in 36.323 sede-ži, na drugem avavska s 80 kinematografi in 29.194 sedeži, na tretjem dravska, na zad-njem pa zeteka z 12 kinematografi in 3060 sedeži. K skupnemu številu kinematografov

je treba prišteti še 27 potujočih kinemato-grafov (nemih). Pri statistiki kinematogra-fov je treba upoštevati, da niso vsi odprti vsak dan. Vsak dan igra le 112 kinemato-grafov, 135 dvakrat na teden. 50 po en-krat na teden, 53 po štirikrat na teden, 40 po trikrat, 9 po petkrat in 6 po šestkrat na teden.

Lani so tuja podjetja snemala pri nas 6 filmov, med njimi 3 berlinska, (no dunaj-sko in eno breslavsko. Ameriško podjetje Lawrence Thaw, New York, je snemalo kulturni film, predvsem narodne običaje. Film so nameravali prikazovati na svetovni razstavi v New Yorku. Tudi berlinsko podjetje Dr. A. Kupers je snemalo kultur-ni film, narodne običaje v Dalmaciji, Juž-ni Srbiji in Bosni. Druga podjetja so sne-mala zunanje prizore za zabavne filme.

Zdravilišče

Radio - Thermo L A S K O

Uspešno zdravljenje vseh revmatičnih obolenj, gihta, ishiassa, ženskih bolezni, arterioskleroze itd.

V predseziji do 30. junija
pavšalne cene.

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

SPD

Solnčno vreme se nam obeta za prve dni meseca junija. Zato bo Slovensko planinsko društvo priredilo v soboto in nede-ljo 1. in 2. junija izlet v Bohinj in na Komno. Planinci, ki se zanimajo za ta iz-let, naj se takoj prijavijo v pisarno SPD na Aleksandrovi cesti, ker je treba vsaj dva dni prej naročiti avtobus in preskrbeti prenočišča v Domu SPD na Komni. V so-boto, 1. junija bo odpeljal avtobus iz Ljub-ljane ob 15. izpred evangetijske cerkve. Še tega dne zvečer bodo izletniki v domu SPD na Komni. V nedeljo sestopijo izletniki mimo Črnege jezera čez Komarčo v »Zla-torog«. Člani SPD prijavite se nemudoma in poslužite se ugodne prilike.

Album planinskih slik »Iz naših gor« naročite še lahko po nizki ceni v pisarni Slovenskega planinskega društva v Ljub-ljani, Aleksandrova c. 4-I. Album bo vseboval 50 prvovrstnih slik iz naših planin, posnetih po naših najboljših slovenskih planinskih fotografih.

2. junija t. l.
**JUBILEJNI TELOVADNI
NASTOP SOKOLA III**
na letnem telovadišču ob
Tyrševi cesti

Višinske meje letenja

Odvodnost kemičnih reakcij na sestavo zraka in s tem na nadmorsko višino je za letalstvo zelo pomembna, in sicer za stroje in ljudi. Ze dolgo je ugotovljeno, da biva-nje v večjih višinah vpliva zelo neugodno na človeka. Človek ima velike težave pri dihanju zaradi manjše množine kisika v zraku. To dobro vedo zlasti planinci. V višini nad 4000 m je pomanjkanje kisika že zelo občutno. Redkejši zrak, odnosno manjše količine kisika, pa vpliva tudi na eksplozivne motorje letalskih strojev. Da pogonska goriva gore, potrebujejo kisik. Motor črpa vedno enake količine zraka, to-da v višjih legah ima zrak manj kisika, kar ovira zažiganje pogonskih goriv v eks-plozivnem motorju. Zato je bilo nujno po-trebno opremiti letalske motorje, določene za višinske polete, s posebnimi kompresorji.

Kakšen vpliv imajo višje zračne plasti na letalske motorje, je proučeval berlinski profesor dr. Strughold. Poskuse je delal s prižgano svečo v tesno zaprtim prostoru, kjer je bilo na duhovit način ustvarjeno okolje, povsem podobno posameznim višinskim zračnim plastem, glede na zračni tlak, temperaturo, količino kisika itd. Ugo-tovljeno je bilo, da v višini 5000 m gori sveča še normalno, nad to višino se pa rumeni del plamena zmanjšuje, modri no-tranji del pa povečuje. Ob vstopu v stra-tofero, t. j. v višini nad 10.000 m, je ru-meni plamen komaj polovico tako velik, modri se pa znatno poveča. Na višini 15.000 m rumeni plamen komaj še žari, na višini 18.000 m pa sveča ugasne. To se pravi, da je v tej višini oksidacija že nemogoča. Ta višina je torej tudi za ljudi in za eks-plozivne stroje dejansko kemična meja višinskih poletov.

Zakaj »Tommy« in »poilu«

»Tommy« je nežno ime za angleškega vojaka in je prav za prav kratka imena Thomas. Toda zakaj ključje angleške vo-jake prav s tem imenom? Tommy je le prva polovica označbe, ki se glasi »Tom-my Atkins«.

Zakaj so angleške vojake začeli imeno-vati po Tommyju Atkinsu so si nekateri bellili glavo zlasti filologi precej dolgo. Zdal je izvor rabe tega imena pojasnjen. Prilimek Atkins v angleščini ni posebno pogost. Zato ni mogel priti v rabo kot ime angleških vojakov. Končno so ugotovili, da je bil v 19. stoletju med angleškimi vojaštvom razširjen priročnik, ki je vsebo-val vzorce za dopisovanje vojakov z nadre-jenimi poveljstvi. Na formulirjih priročni-ka je bil podpisan Thomas Atkins. Morda vojak tega imena sploh nikdar ni živel. Kljub temu se je po imenovanju po njem razširilo na vse angleške vojake ter se ob-držalo.

Imenovanje za francoskega vojaka polju je pa mnogo mlajšega izvora. »Poilu« po-meni v francosčini kosmat ali neobrit. To ime se je prijelo vojakov med svetovno vojno, ko so bivali dolgo v zakopih in niso imeli posebno mnogo časa, da bi se po-svečali kosmetiki. Vojaki so prihajali iz zakopov na dopust z dolgimi bradami in lasmi. Pomen »poilu« se je pa razširil kon-čno na junaškega vojaka, nazadnje pa na prostaka in vojake nižjih činov sploh.

Iz Celja

Polkovna slava. V torek 23. t. m. bo slavil 39. polk v Celju svojo slavo v spomin na zmagovite boje celjskega polka v ofenzivi na Koroskem leta 1919. Ob 8. jutraj se bodo koroski borci v opatijski cerkvi udeležili maše za padle in umrle koroske borce. Po maši bo spominna svečanost pred spomenikom padlih koroskih borcev na dvorišču vojašnice kralja Petra. Ob 10. se bo pričela na Dečkovem trgu svečanost slave, nato pa bo defile celjske garnizije. Vabljeni je vse narodno zavedno prebivalstvo Celja in okolič.

Ljubljanska opera bo uprizorila v počastitev slave 39. pp. v torek 28. t. m. ob 20. v celjskem gledališču Foersterjevo narodno opero »Gorenjski slavček«. Predstava je izven abonmaja. Nabavite si vstopnice takoj v predp. odaji v Sl. mško. v knjigarni!

Nastop celjskih šolarjev v ljubljanskem radiu. V pokrajinski šolski oddaji ljubljanskega radia bodo v torek 28. t. m. ob 11. dopolnilne nastopili učenci in učence I. deske in dekliške narodne šole v Celju. Mladinski zbor bo pel pod vodstvom skladatelja g. Cirila Preglja njegove skladbe, v odmorih pa bodo dialogi učencev in učenek »O Celju nekoč in danes«. Dialoge sta napisala učiteljica g. Pečnikova in učitelj g. Fran Roš v Celju.

V celjski bolnici sta umrla v petek 40-letni Jakob Stenol, natekar brz posta in stalnega bivališča, in štiri letna čimarijeva hčerka Stenislava Cerarjeva iz Zamaliča pri Laškem v Gaberju pri Celju pa je umrla 79-letna zasebnica Urša Ratajčeva.

Divjaški sin. Na Rečici pri Smartnem ob Paki je posestnikov sin Ivan Pustoslavšek v vinjenosti zabolal svoj 65-letni mater Alojzijo Pustoslavškovo z nožem v trebuh. Težko poškodovano staro so oddali v celjsko bolnico.

Dve nesreči. Te dni je padel pri delu kamen na 30-letnega rudarja Jak ba Vidica iz Zagrada pri Celju in mu zlomil levo nogo v gleženj. V Zagradi je padla 14-letna kočarjeva hčerka Berta Gučkova s kozolet in si zlomila levo rko v zapetju. Ponesrečenca se zdravi v celjski bolnici.

Maribor: Olimp 3:0 (1:0). V finalni prvenstveni tekmi s SK Olimpiem je ISSK Maribor v nedeljo popoldne na Olimpijskem igrišču zaslužen zmagal. Gostje so v tehničnem pogledu znatno prekašali domačine. Njihov napad pa je bil premalo odločen, dočim sta se ožja obramba in krilska vrsta dobro uveljavljali. Olimp je igral pošteno, toda žoga ni našla poti v mrežo, ker sta oba obrambi dobro čistili. V 36. minuti je izvedel Maribor leso akcijo in Vodeb je iz neposredne bližine potresel Olimpijovo mrežo. Maribor je prešel po tem uspehu v lahno premoč, rezultat pa je ostal do odmora neizpremenjen. V 4. minuti drugega polčasa je diktilar sodnik enajstmetrovko proti Olimpi in Kurt je povišal na 2:0. Mariborčani so postali polasoma gospodari položaja, ki ga pa zaradi dobre Olimpijove obrambe dolgo niso mogli izkoristiti. V 35. minuti je Selinšek po hitrem prodoru povišal iz neposredne bližine na 3:0. Po tem uspehu so prešli gostje v absolutno premoč. Olimp pa se je umaknil v defenzivo. Igra je postala nezanimiva in rezultat se ni

več izpremenil. Sodil je g. Mrdjen iz Ljubljane točno in objektivno. V predtekmi je kombinirano moštvo SK Jugoslavije premagalo kombinirano enajstmetrovsko SK Olimpa s 5:3 (1:3).

Atletski miting v Celju

Celje, 26. maja

Atletska sekcija SK Celja je priredila danes na Glaziji velik atletski miting za seniore in juniore. Startalo je nad 60 atletov. Posebno številni so bili člani ljubljanske Ilirije in SK Celja, poleg njih pa so nastopili tudi člani Železničarja in Maratona iz Maribora ter Primorja in Dabrine iz Ljubljane. Doseženi so bili dobri in tudi prav dobri rezultati. Organizacija je bila glede na veliko število tekmovalcev prav dobra. Zanimivim borbam je prisostvovali lepo število gledalcev.

Rezultati so naslednji:

Tek na 100 m: Juniorji (11 tekmovalcev): 1. predtek: 1. Kolenc (I) 12.2; 2. Leban (Z) 13; 3. Urbančič (PI) 13.4. II. predtek: 1. Hrovatin (Z) 12.1; 2. Bačnik (Z) 12.8; 3. Vilhem (I) 13. Final: Juniorji: 1. Kolenc (I) 12.4; 2. Hanza (C) 12.6; 3. Hrovatin (Z) 12.7; 4. Bačnik (Z) 12.2; 1. Čičar (I) 11.8; 2. Vilar (I) 12.2; 3. Kora (M) 12.5; 4. Sodnik (I).

Tek na 1.500 m: Seniorji: 1. J. Glonar (I) 4.24.2; 2. Zerga (C) 4.38.2; 3. Karlin (Z) 5.02. Juniorji: 1. Megušar (I) 4.32.8; 2. Kos (C) 4.40; 3. Habjanič (M) 4.46.2.

Tek na 800 m: 1. in 2. Glonar (I) 1.10.2; 3. Podlipce (I) 1.15.

Met kroglice: Seniorji (6 tekmovalcev): 1. Jeglič (PI) 12.46; 2. Lužnik (M) 12.30; 3. Gregorovič (Z) 11.82; 4. Mavsar (PI) 10.72. Juniorji (14 tekmovalcev): 1. Vehar (I) 13.52; 2. Brane (I) 13.26; 3. Stojan (Z) 13.23; 4. Kopač (C) 13.21; 5. Bačnik (Z) 13.06.

Met kladiva (5 tekmovalcev): 1. inž. Stepišnik (I) 51.71, nov jugoslovski rekord; 2. Gujzink (Z) 41.15; 3. Jeglič (PI) 38.44; 4. Kodre (C) 33.70; 5. Smerdel (M) 31.46.

Tek na 5.000 m (5 tekmovalcev): 1. Franc Rebersček (C) 17.17.6; 2. Klempfer (M) 17.21.6; 3. Perc (Pr) 17.50. **Skok v višino:** Seniorji (7 tekmovalcev): 1. Gregorovič (Z) 170; 2. dr. Časny (PI) 170; 3. Lužnik (M) 170. Juniorji (8 tekmovalcev): 1. Brane (I) 175; 2. Dušan (I) 165; 3. Mencinger (I) 160.

Tek na 1000 m: Juniorji B (6 tekmovalcev): 1. Zele (PI) 2.59.4; 2. Bogdan (C) 3.13.8; 3. Fili (C) 3.17.9.

Skok v daljino: Juniorji (12 tekmovalcev): 1. Lehan (Z) 6.08; 2. Bačnik (Z) 6.03; 3. Franček (Z) 5.97.

Štafa 4x100 m: 1. Ilirija I (Čičar, Kolenc, Vilar, Sodnik) 47.1; 2. Železničar 49.23; 3. Celje 50.2; 4. Ilirija II 51.4.

Met kopja (9 tekmovalcev): 1. Mavsar (PI) 53.70; 2. Gregorovič (Z) 44.45; 3. Sodnik (I) 43.80.

Met diska: Seniorji: 1. Lužnik (M) 37.67; 2. Jeglič (PI) 36.79; 3. Mavsar (PI) 37.70. Juniorji: 1. Urbančič (PI) 37.29; 2. Stojan (Z) 35.12; 3. Vehar (I) 34.75.

DRAMATIČEN PRIZOR

— Kako vam je bila všeč snovi nova drama? — Zelo. Končana je bila z izredno dramatičnim prizorom, ko so avtorji vrgli iz gledališča.

Opozorilo zasebnim nameščencem

Po predpisih uredbe o poslovnih knjižicah delavcev in zasebnih nameščencem ne sme delodajalec nikogar sprejeti v službo brez predpisane poslovne knjižice. Za zasebne nameščence obstajajo posebne legitimacije, ki pa so jih obične izdajale le proti predložitvi odloka o pokojninskem zavarovanju. Zaradi tega so imeli nameščenci, ki so prvič nastopili službo, dvojne izdatke, ker so si morali najprej nabaviti delavsko knjižico, katero so kasneje, ko so že imeli odlok o pokojninskem zavarovanju v rokah, lahko zamenjali za nameščensko legitimacijo.

Ker se je pokazala potreba, da se omogoči nabava nameščenske legitimacije še pred nastopom službe na podlagi šolskih spričeval in drugih dokazil, je ministrstvo za socialno politiko odredilo:

Do legitimacije privatnega nameščenca, ki v vsem nadomešča poslovno knjižico, imajo pravico:

a) osebe, ki so zaposlene in predložijo poleg ostalih dokumentov odlok o pokojninskem zavarovanju enega izmed pokojninskih zavodov v državi;

b) osebe, ki so nezaposlene in zaradi tega ne morejo predložiti odloka o pokojninskem zavarovanju, ki pa morejo dokazati, da drugače izpolnjujejo pogoje za obvezno pokojninsko zavarovanje v smislu zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev;

c) osebe, ki so zaposlene ali nezaposlene, a so dovršile 35 leto starosti ali ki kot upokojenci ne morejo biti sprejeti v pokojninsko zavarovanje ako sicer izpolnjujejo pogoje po §§ 1 in 2 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev;

d) osebe, ki imajo svoje pokojninsko zavarovanje pri poslodavcu v smislu tč. 6 ali 7 § 3 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev, ako te dokažejo in predložijo rešitev ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje odnosno banke oblasti banovine Hrvatske, da so izvzete iz

obveznega zavarovanja pri Pckojninskem zavodu, v kolikor niso izvzete po sili zakona (tč. 6 § 3 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev), ako sicer izpolnjujejo pogoje iz § 1 in 2 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev in predhodne točke c.

Draginjske doklade za rudarske staroupočojence

Rudarsko glavarstvo je za 8. maja sklicalo posebno anketo, ki je razpravljala o ukrepih za zboljšanje položaja rudarskih in plavčarskih staroupočojencev. Približno 1500 staroupočojencev, vdov in sirot prejema kljub porastu draginje na mesec le po 12 do največ 272.50 din, poslednje pa le v redkih primerih. Za zboljšanje položaja rudarskih staroupočojencev je glavna bratavska skladišna vtičala din 250.000 banska uprava da bo prispevala v proračunskem letu 1940-41 200.000 din. Na podlagi tega bo vsem prizadetim v najkrajšem času izplačana 20% doklada za nazaj od 1. jan. 1940 dalje.

Za izplačilo 50% doklade manjka še din, ki naj bi jih prispevala prizadeta industrija z enkratnim prispevkom.

Nove cene kruha

Banska uprava v Ljubljani je določila na podlagi uredbe o kontroli cen naslednje najvišje cene kruha:

- za 1 kg belega kruha iz pšenične moke št. 0 ali Ogg do 5.40 din,
 - za 1 kg polbelega kruha iz moke št. 4 do 5 din,
 - za 1 kg črnega kruha iz moke št. 5 in 6 do 4.50 din.
- 2.) Prekrški te odločbe se kaznujejo po čl. 8 uredbe o kontroli cen.
- 3.) Z objavo te odločbe so izgubile veljavo vse nasprotne odločitve cen kruha.

Radoprogram

Torek, 23. maja

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Plošče. — 11: Šolska ura: Pokrajinska oddaja: Celje nekoč in sedaj. Izvajajo učenci (ice) I. deske in dekliške ljudske šole iz Celja. Vodi g. Fran Roš, pevške točke dirigira skladatelj g. Ciril Pregelj. — 12: Bolgarske resne in vesele (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Nastop učencev orglarske šole. — 18.40: Vrhunec sreče: lubezen (Fr. Terseglav). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Osebnost Novice Ceroviča, junaka iz Marzaničevega »Small Age« (Novica Šaulić Bgd.). — 19.40: Objave. — 19.50: Gospodarski pregled (Drago Potočnik). — 20: Novi glasovi. Nastopajo: Franja Senegačnik (petje), Marija Tiran (petje), Jelenc Olga (klavir) — vsi gojenci drž. konservatorija v Ljubljani. — 21.15: Koncert radijskega orkestra. Spomini na Adamca. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Orglice in harmonika (Fr. Petan in A. Stanko).

Sreda, 24. maja

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Plošče. — 12: Nekaj lažje komorne glasbe (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koračnice slavnih skladateljev (plošče). — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: a) O potresih (prof. C. Šlebinger), b) Kaj pravita znanost in tehnika (prof. M. Adlešič). — 18.40: Delavec in narod (g. Rudolf Smersu). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Predavanje inspekcije nar. obrambe. — 19.40: Objave. — 19.50: Rastline roparice (dr. Maks Vrabec). — 20: Akademski pevski kvintet. — 20.45: Pesmice iz zvočnih filinov. — 21.15: Solistični koncert: Violoncello (gđc. Karola Jeraj) s spremljevanjem klavirja (prof. P. Šivic). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Slovenske narodne s spremljevanjem harmonike, poje gđc. Polka Zupanova, spremlja g. A. Stanko.

Inserirajte v „Sl. Narodu“!

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklici, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

ZAKRAJŠEK

tapetništvo
Ljubljana, Miklošičeva 34

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila
si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

Oglašuj male oglase

Slovenski Narod
ker so najcenejši!

UGODEN NAKUP
Veliko izbiro letnih damskih
čevljev po zelo nizkih cenah
Vam nudi trgovina

»EDO« OCVLJI
Vošnjakova 2 (Gospodstvska c. 12). 27. t.

VEČJE KOLICINE
SE STOJEČEGA LESA
bukovega in mehkega v poljubnih dimenzijah nudi —
»Kmečka pomoč«, Celje, na katero naj se naslovijo ponudbe. 1385

JABOLČNIKA
oristnega, proda večjo množino po cen 180 din za hektoliter
franko Ptuj — Steger Alojz,
Žabjek pri Ptuj. 1386

KLISEJE
ENO
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

PRODAM
beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

PREMOG
KOKS · DRVA
nudi

I. POGAČNIK
BOHORICEVA 5 — TEL. 20-59
Postrežbo brezhibna!

OREHUVA JEDKA
sortiran cvetlični med in melico
dobite najceneje v
MEDVAKNI
Ljubljana, Zidovska ul. 6 18/L

SOBE
beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din.

SOBA
lepa, velika, prazna, s posebnim
vhodom, se odda za pisarno
blizu tehnične šole. Naslov
v upravi Slov. Naroda.

OPREMLJENO SOBO
lepo, zračno, z ali brez hrane,
oddam takoj ali s 1. junijem
gospodu ali gospodični. Medvedova
cesta 5/III. levo. 1383

POUK
beseda 50 par. davek posebej,
Najmanjši znesek 8.— din

Strojepisni pouk
(za časa počitnic)
Večerni tečaj, oddelki od 1/2. do 8. in od 1/2. do 9. ure zvečer za začetnike in izveščance
Tečaj od 1 do 4 mesece Pouk
tudi po diktatu. Novi tečaj se
prične 3. junija. Šolnina najnižja.
Največja strojepisnica s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov.
Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zvečer. — Christofor
učni zavod, Domobranska c. 15,
tel. 48-43. 1394

KUPIM AVTO-GUMO
malo rabljeno, velikost 5 1/2 x 19.
— Ponudbe na upravo lista
pod »Takoje«. 1397

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINIŠJE

Najboljši vod. k po radijskem svetu je

„NAŠ VAL“

sporedi evropskih postaj na vseh valovih,
strokovni članki, roman, novele,
novice s radijskega in televizijskega sveta, filmski
pregled, nagradni natečaj, smešnice

Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran:
UPRAVA: Ljubljana, Knafličeva ulica 6.

ZAHVALA

Za vse izraze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli pismeno in ustno ob težki izgubi naše ljubljene soproge, hčerke, svakinje in tete, gospe

Buzzolini Vide

kakor za poklonjene vence in cvetje, se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujem.

Posebno zahvalo smo dolžni našemu domačemu gospodu župniku, osobito pa se zahvaljujemo hišnemu zdravniku gospodu dr. Jamšku M. za požrtvovalno skrb in trud ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so blago pokojnico v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi na Ježici.

LJUBLJANA-STOŽICE, dne 26. maja 1940.

Zalujoči soprog **HUMBERT**
in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roma

Markiz je odnesel zapечатeno kuverto in jo oddal na pošto v tem ali onem inozemskem vele mestu. V petih naslednjih dneh je napravilo javno mnenje prave skoke in prava presenečenja.

Valcorova afera je vedno bolj razburjala duhove. Celotisti, ki so prvotno kazali le malo zanimanja za to vprašanje dedščine, češ, da je brez pomena vmešavati se v te kastne zadeve in politične mreže, so bili zdaj vsi prevzeti po nekaterih romantičnih zapletljajih. In tako se je čutila stranka valcoristov povsem vrženo iz sedla, ko je neki list poročal: Ne samo da je po Marcu de Plesguenu iz Amerike poklicana važna priča med vojnjo skrivnostno izginila, temveč ni bilo mogoče najti niti pisma, ki naj bi zadalo markizu zadnji udarec in ki so ga v interesu preiskave zahtevali od Rosalezove banke v La Paz.

Dobra volja sedanjih gospodarjev banke je bila gotovo izven vsakega dvoma. Pismo, ki je dvajset let ležalo v arhivih, jim je bilo zdaj ukraden.

Kdo ga je ukradel?

Ljudje, ki jih je bil podkupil Renaud de Valcor. Govorilo se je, nadalje o »črni četi«, ki naj bi bila v njegovi službi. Nevidne roke naj bi bile ukradle kompromitirajoče pismo celo v tistem trenutku, ko so druge roke vrgle v morje nesrečnega Rafaela Pabra.

Domišljija množice je bila zdaj do skrajnosti razgibana. Valcorova afera je postajala velik dogodek dneva, podlistek, ki so njegovo nadaljevanje vsi nestrpno pričakovali, skrivnost, ki je hotel vsakdo imeti ključ do nje.

Antivalcoristi so triumfirali.

Usodno pismo in glavna priča sta bila odstranjena.

Mar ni bilo to najboljšje priznanje? Da, bilo je kaj opraviči za nevarno četo. Kakšna strela bi jo morala zadeti, da bi jo ubila.

Nazvlic pokretu v prid njihove zadeve je bila triperesna deteljica Plesguen-Escaldas-Gairance prestrašena. Pabra, ki je nekoč videl markiza de Valcora in njemu tako čudovito podobnega moža, ni bilo več med živimi.

Pismo, ki je v njem markiz predstavljal svojega dvojnika, kakor je priznaval sam, ni moglo biti predloženo.

Kaj je torej preostajalo?

Tetoviranje.

Gilbert de Villingen se je prav v tistem trenutku pripravil odkriti tajno tistega tetoviranja malone z gledališkim presenečenjem, ki ga je bil zasnoval kot rojen dramaturg.

To pa ni zadostovalo. Domneva sama je bila prazna.

na. To je bila skupnost vseh znakov, ki naj bi ji odpril pot do dokazov. Javno mnenje se je nagnilo na stran Marca de Plesguenea. Toda sodno postopanje se na to ni moglo ozirati. Toda kako doseči razsodbo, če je pa bila preiskava še vedno v slepi ulici, ko so se vsi njeni temelji po vrsti sesuli v prah?

Nekoga jutro so pa priobčili listi nepričakovano z debelimi črkami tole vest:

»VALCOROVA AFERA«

Nepričakovan preokret. Skrivnostno pismo vrnjeno. Pod tem naslovom so poročali listi naslednje podrobnosti: Sodišče je dobilo po pošti usodno pismo v zapечатni kuverti in s hamburskim poštnim pečatom. Pismu je bilo priloženo pojasnilo nekoga Mindela, Pabrovega tovariša na njegovi vojni. Ta Mindel je bil nekoč že osumljen, da je vrgel starca v morje, toda zaradi pomanjkanja dokazov je bil izpuščen.

V naslednjih dneh so bili listi polni novih podrobnosti. Vse se je vrstilo v njih: zanikana avtentičnost pisma, zatrjevanje, da je bil Pabro res umorjen, preiskava Mindelovega duševnega stanja — to je gotovo po markizu de Valcoru podkupljen falot, ki ga je pa izdal najbrže zato, ker ni bil zadovoljen z nagrado, ali pa, ker ga je začela peči vest.

Bilo je jasno, da se je ta Mindel, čim je oddal v Hamburgu svoje pismo na pošto, takoj odpeljal za ciljem, ki bi ga policija le težko ugotovila. In res, tega moža niso mogli najti v Hamburgu niti med množico potnikov, ki so se odpeljali s parniki iz pri-

stanišča na vse strani sveta. In bil je tehten vzrok, da ga niso našli.

Ti dogodki so se zdeli za stranko valcoristov neprijetni. Eddini njihov razlog je bil, da pismo ni izviralo iz Rosalezove banke, da je bilo potvrdjeno, da je bilo pripovedovanje o njegovi vrnitvi gola izmišljotina.

Sledeči dogodki so pokazali, da valcoristi nimajo prav.

Še preden je francosko sodišče zaprosilo banko za pojasnilo, je le-ta brzojavila, da je bil tat pisma izsleden. To je bil Pabro, stari knjigovodja, ki se je nenadoma odpeljal v Evropo. Ugotovljeno je bilo točno, da je odnesel dragoceno pismo s seboj.

Markizovi nasprotniki so itak imeli fotografijo pisma, ki jo je bil napravil tri leta prej neki Bolivijec, po imenu Jose Escaldas.

Ta Escaldas, pozvan na zaslišanje, je formalno priznal pismo, ki ga je imel svoj čas v rokah. Njegova primerjava s fotografijo, ki jo je bil takrat preskrbel, ni dopuščala nobenega dvoma o pristnosti originala.

Ta primerjava se ni omejevala samo na pisarno preiskovalnega sodnika, kjer je prišlo do te konfrontacije. Po zaslugi čudovite iznajdljivosti sedanega tiska, ki mu ne ostane nič nevidno in nedostopno, zlasti pa ne nobena sodna tajna, je imelo občinstvo takoj pred očmi točen odtis pisma. Listi so priobčili skupaj pismo in njegov fotografski posnetek. Takoj na prvi pogled je človek lahko spoznal popolno podobnost obeh listin. To so bile zares vrstice, ki jih je pisal pred dvajsetimi leti markiz Renaud de Valcor.